

Vitoldas Milius, Lietuvos autoverslininkų asociacijos generalinis direktorius:

Kas yra Lietuvos verslas? Lietuvos verslas yra, na, gal ne kūdikis, bet tikrai dar „vaikas“. Jo istorija prasidėjo kokiais [tūkstantis devyni šimtai] aštuoniasdešimt aštuntaisiais metais, kai dalis Lietuvos žmonių plūstelėjo pirkti naudotų automobilių iš Vakarų. Kiti – pradėjo užsiimti naujų automobilių įvežimu. Taigi, lyginant save su Europos valstybėmis, turinčiomis šimtmetį šio verslo praktikos, mes esam toks lyg ir vaikas.

Tas vaikas yra ne bet koks, jis yra akseleratas, hiperaktyvus ir pakankamai agresyvus. Tuo metu, devyniasdešimtais metais, prasidėjo visi verslai, mes neturėjome suformuotų verslo tradicijų – jokio verslo [tradicijų]. Įpročiai ir tradicijos visų verslų, tame tarpe ir automobilių, persikėlė į šią dieną. Nebūtinai jos visos yra geros ir teisingos, bet šiandien turim tokią situaciją, kokią turime.

Kaip jau [minėjo](#) Kęstutis Kupšys, Lietuva yra automobiline kraštas, mes turime tiek automobilių specialistų (kaip ir krepšinio trenerių), kiek yra gyventojų. Tad kalbėti apie automobilius nelengva, nes „visi viską žino“. Lietuvoje susiklosčiusi automobilių verslo istorija lemia mūsų šiandieną, t. y. kaip mes gyvename, kokiais automobiliais važinėjame kasdien, kodėl žmonės važinėja būtent tokiais automobiliais ir kaip jie sprendžia, ką pirkti.

Prieš ateidamas į konferenciją užmečiau akį į statistiką. Šiais metais, nuo sausio 1 dienos iki dabar, yra įregistruota 140 tūkst. naudotų automobilių. Toks didelis skaičius yra pirmą kartą. Dar 200 tūkst. automobilių yra pakeisti, t. y. vieni pirkto iš kitų naudotus automobilius, jie nebuvo įvežti. Na, o naujų automobilių pardavimo skaičiai yra aiškūs, jie yra tarp 20 tūkst. ir 30 tūkst. automobilių per metus. Statistika nėra visiškai tiksli, nes mes nemažą dalį turim reeksporto – tam tikra dalis automobilių pas mus atvažiuoja, o paskui išvažiuoja. Bet tiek to, sakykime, kad šiemet turėsime tarp 20 tūkst. ir 30 tūkst. naujų automobilių.

Jeigu pasižiūrime į 140 tūkst. ir į 20 tūkst., faktas, kad žmonės šiandien važinėja su senais, naudotais automobiliais, kurių amžiaus vidurkis yra 15 metų. Šiandieną įvežamų automobilių, tų 140 tūkstančių, vidurkis yra apie 11 metų. Tai reiškia, kad

mes įvežame šiek tiek naujesnių automobilių, bet 11 metų automobilis yra tikrai labai senas.

Tad klausimas kyla labai paprastas – kodėl Lietuva yra Europos sąvartynas? Automobilių sąvartynas. Visas mašinas, kiek ir kokios jos bebūtų, mes susivežame pas save. Susivežame jas su tuo žodžiu, kurį ir Kęstutis įvardijo kaip pirmąjį savo kriterijų – pigu. Susivežame pigius automobilius. Kodėl jie yra pigūs? Juk Europoje negyvena kažkokie kvaili žmonės, kurie dalintų automobilius pigiai. Taigi suvežame visokiausius automobilius, kurie yra sugedę, sudaužyti ir t.t. Tai reiškia, kad turime ne tik senus, bet ir pakankamai prastos kokybės automobilius. Senas ir dar prastas.

Iš tikrųjų, tvarkingas automobilis, būdamas ir dešimties metų senumo, gali ir važiuoti neblogai, ir atrodyti neblogai. Bet jeigu jūs pažiūrėsit vaizdą Vilniuje iš ryto... Pavyzdžiui, aš važiuojant čia mačiau kelis automobilius tokio baisumo, tokio dūmijimo, kad nėra apie ką kalbėti. Tiesiog tokio amžiaus automobiliai jau yra sugedę.

Taigi, grįžkime prie klausimo, kodėl taip yra, kodėl esame Europos automobilių sąvartynas? Yra kelios priežastys (ir jos buvo paminėtos šioje konferencijoje):

nėra jokio aiškaus skatinimo „žaliems“ automobiliams;
nėra jokio draudimo taršioms automobiliams. Nėra jokių mokesčių – jeigu važiuoji su taršesniu, vis tiek nieko nemoki;
lietuviai vis dar – čia toks mūsų „sportas“ – atsilieka nuo labiau išsivysčiusių šalių. Mes vis dar norime parodyti save per automobilį. Tai yra tiesa, ir labai dažnai lietuviai, neturėdamas daug pinigų, renkasi daug prabangesnį automobilį, tiek pat kainuojantį kiek naujas, paprastas, bet „švarus“.

Šį įprotį išgyvendinti iš žmonių galvų nėra labai lengva. Ir vienintelis kelias, turbūt, [būtų] eiti per nors kokią mokesčių sistemą, nes kai jos nėra visiškai, tai tada ir yra taip, kaip dabar – kaip išeina, kaip norim, taip ir važiuojam.

Mano kolegos užsienyje dažnai juokiasi ir sako: „Pas jus tokia gera sistema, aš taip norėčiau gyventi Lietuvoje, pirkčiau visokius „balvonus“ nebrangiai ir važinėčiau su jais“. Deja, kaip tik dėl to ir turime tokią situaciją, kokią turime.

Šiaip tai žmonės tikrai norėtų važinėti naujesniais, švaresniais automobiliais. Lietuvoje žmonės tikrai yra išsilavinę, šviesūs ir norėtų tai daryti, bet susiskaičiuoja... Ir aš labai sveikinu tokias konferencijas kaip šiandieną, kurios galbūt padės pakeisti skaičiavimo metodiką ir leis pamatyti kitomis akimis tas „realijas“. Padės suprasti, kad nebūtinai labai brangiai galima važinėti elektromobiliu. Kad gal būtų galima pakeisti automobilį į hibridinį arba, kaip mūsų autoverslo asociacijai atrodo – į bet kokią automobilį, kuris yra švaresnis ir „nesuklijuotas“ iš trijų vienetų sudaužytų automobilių Europoje.

Susisiekimo ministerija turi labai gražius tikslus išsikėlę: „Vision Zero“ – kad po kažkiek metų nebebūtų žuvusių žmonių keliuose. Viskas yra labai gerai, tikslai yra tikrai geri ir šviesūs. Palinkėtume jų siekti ryžtingai, o ne taip, kaip iki šiol – dešimt metų mes šnekame irgi ryžtingai, bet lygiai nei vieno veiksmo nėra įvykę (turbūt ne per dešimt, o per daugiau metų).

Kokią matome ateitį? Na, iš tiesų, Lietuva nėra automobilių gamintojas, kaip minėta. Beje – yra. Patikslinu, nėra lengvųjų automobilių gamintojas – Lietuvoje yra gaminami autobusai. UAB „Altas“ gamina autobusus ir tai daro sėkmingai. Mes neturime daug išteklių, negalime „pasikasti sode“ naftos ir prisipilti į baką. Mums reikia būti išmaniems, ir kai kurios kitos verslo sritys tai jau yra pasiekusios. Ir dabar aš čia pajuokausiu... bet vienas iš mūsų „skausmų“ yra Lietuvos verslininkų išmanumas, kaip nemokėti mokesčių. Tai tą verslininkų išmanumą reiktų pakeisti – būti novatorišku ir kūrybingu, atrasti savo vietą visur: Europoje ir Lietuvoje sugebėti konkuruoti šviesiais dalykais, o ne tamsiais.

Kokiais automobiliais važiuosim ateityje – iš tiesų labai priklauso nuo to, kas vyksta Europoje. Mes esame labai nedidelė šalis automobiline prasme. Ir – ne gamintojas (dėl to man bus labai įdomu paklaustyti, ką kalbės sekantis mūsų pašnekovas). Bet klausimas, kurioje vietoje bus Lietuva – paskutinėje (kaip dabar), kur nors per vidurį ar, galbūt, pirmaujanti šalis? Tam reikia tikrai labai rišlių, drąsių sprendimų [iš tų] žmonių, kurie sėdi čia, šiame pastate, Seime. Ačiū.